KEEPING YOUTH IN MIND

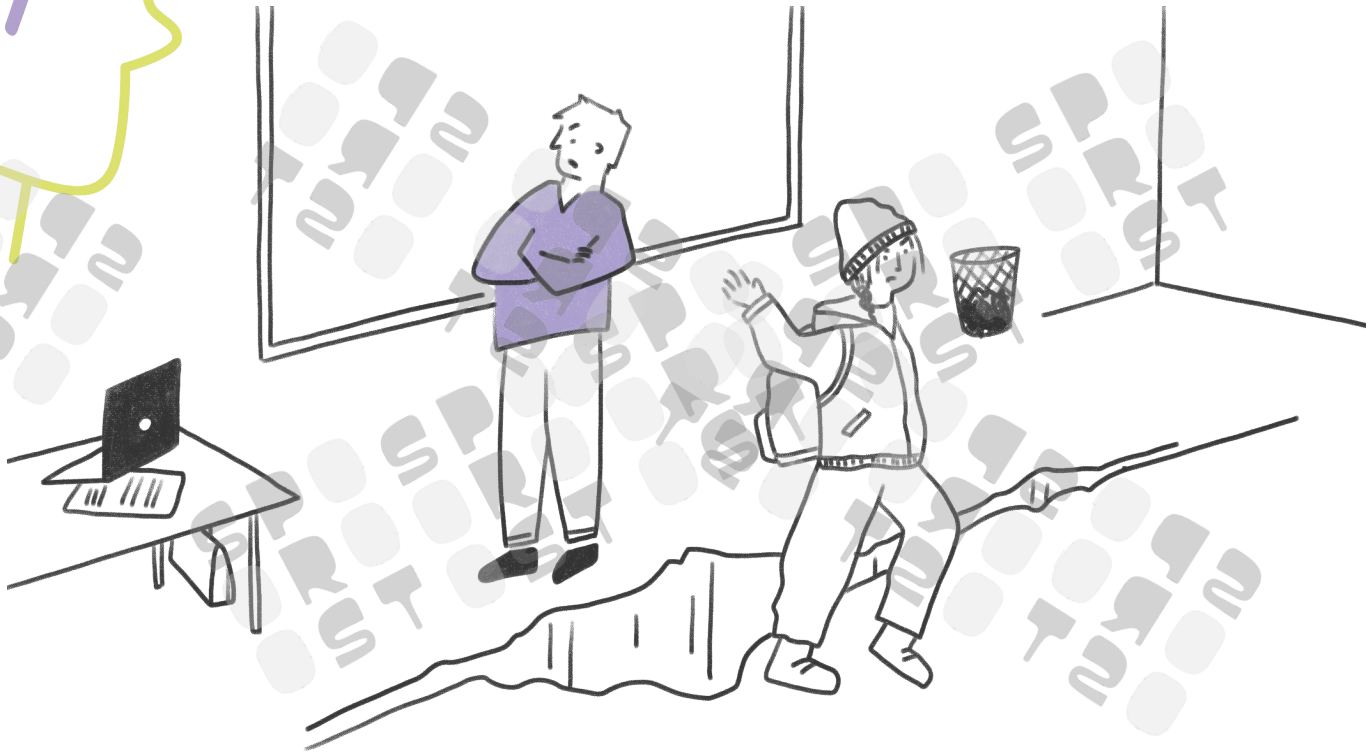

Trefdag Gezinsarmoede

23/10/'25

Workshop: Mentaliseren met jongeren

Door Eva Van Asch & Mélanie Bex (KU Leuven)

Afbeeldingen werden ontworpen door Spoor-Oost, gelieve niet verder te verspreiden

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Check - in

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

3 fasen: interviews, interventies, website

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Fase 1: interviews met leerlingen én met leerkrachten

Wat maakt dat het klikt met een leerling of net helemaal niet?

Wat met ‘moeilijk bereikbare’ leerlingen?

Hoe kan ik de leerkracht zijn die ik wil zijn voor elke leerling?

Fase 2: de Keeping You(th) in Mind-interventie met leerkrachten

Het PAUZE-model als kader gedurende 1 schoolsemester

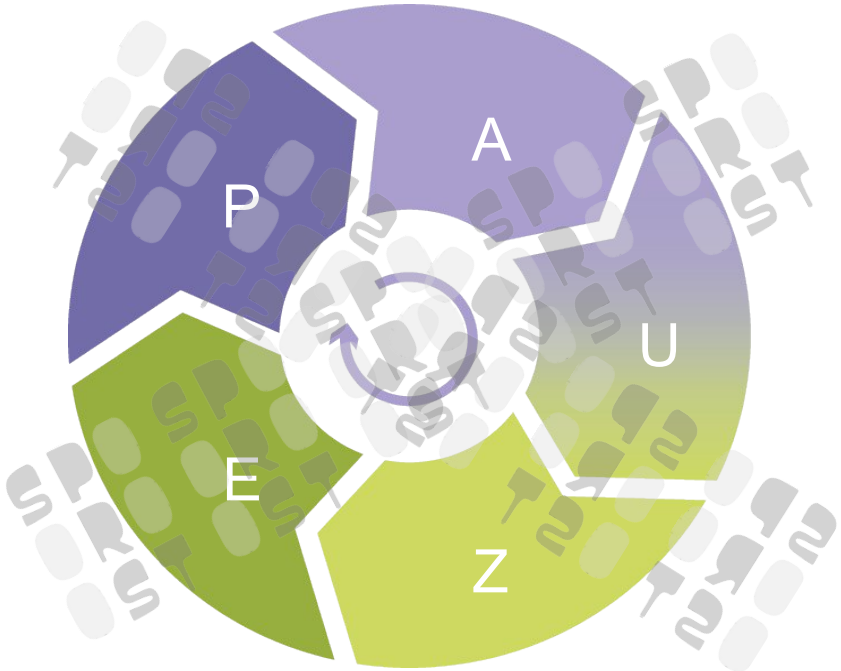

2 halve vormingsdagen

5 intervisie-sessies

Fase 3: ontwikkelen van een ondersteunende website voor leerkrachten en scholen

Via het vormingstraject krijgt een leerkracht **toegang tot een heleboel materiaal.** Dit omvat heel wat informatie, psycho-educatie en concrete handvatten en oefeningen om zelf, met collega's en/of leerlingen verder aan de slag te gaan.

Dit alles vormt mee de basis voor een ondersteunende website voor leerkrachten en scholen.

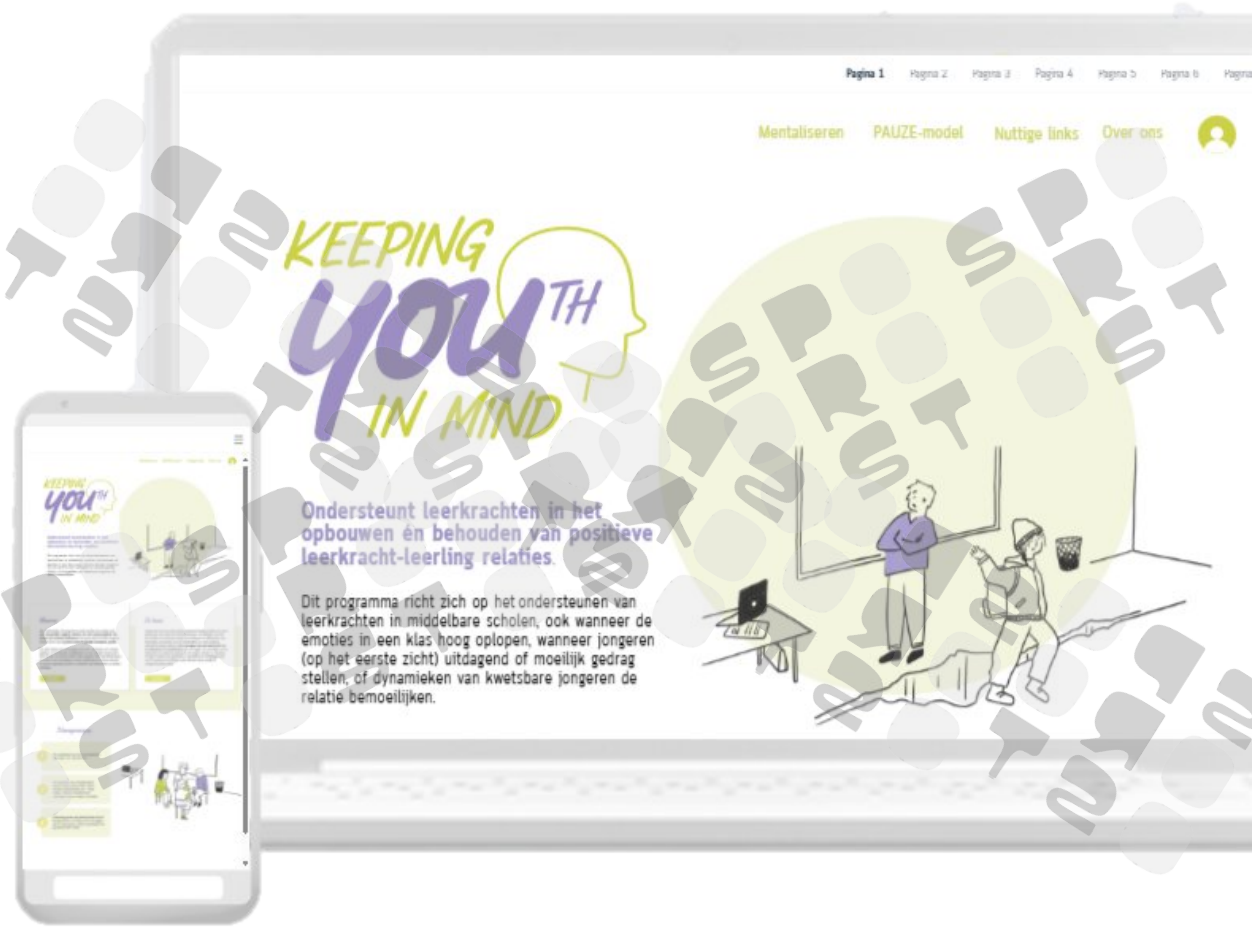

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Mentaliseren?

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

DREAM SCHOOL
JOUW HOUDING JONGE...

Wat is mentaliseren?

Het vermogen om **gedrag van onszelf en anderen te begrijpen als voortkomend** uit onderliggende mentale toestanden, zoals gedachten, verlangens, overtuigingen en angsten.

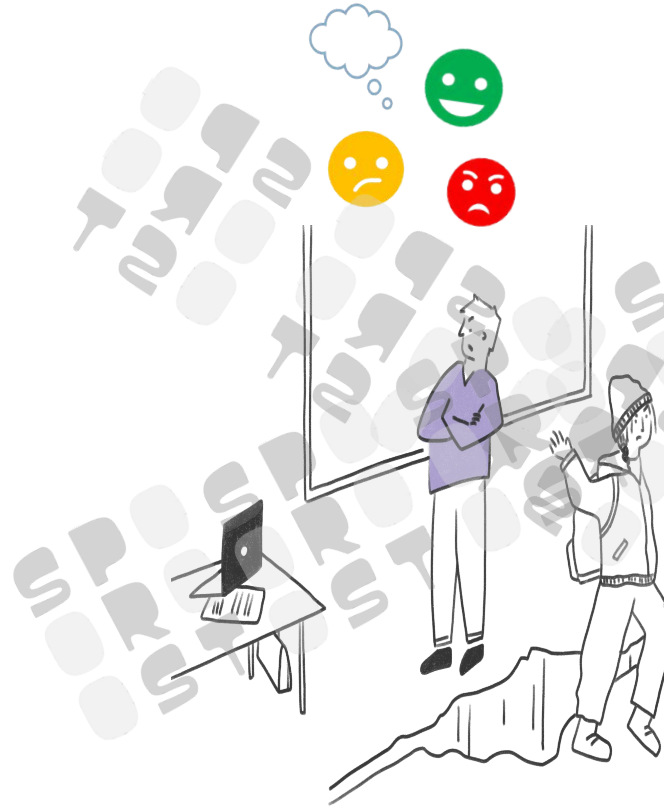

- ***Interesse*** *hebben in de binnenwereld van iemand anders*
- ***Stilstaan*** *bij eigen binnenkant en hoe dat je eigen handelen & reageren beïnvloedt*
- *Voorbij het gedrag* ***proberen*** *te kijken (binnenkant - buitenkant)*
- ***Proberen*** *begrijpen wat gedrag/reactie communiceert*

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Een mentaliserende houding - iemand ‘in mind’ hebben

- Actief en ‘open’
- Nieuwsgierig zijn én blijven
- Stilstaan, luisteren
- ‘Proberen’, maar niet ‘weten’ (NIVEA*)
- Bescheiden

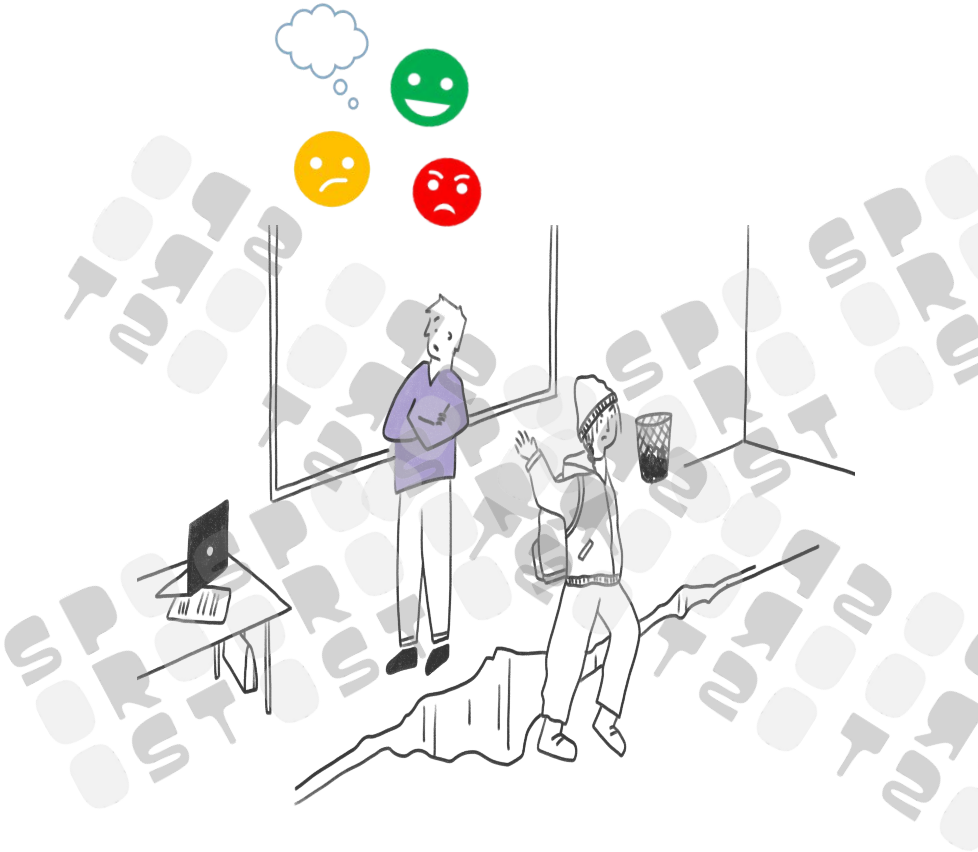

NIVEA = Niet Invullen Voor Een Ander

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Hoe zit je er zelf bij ?

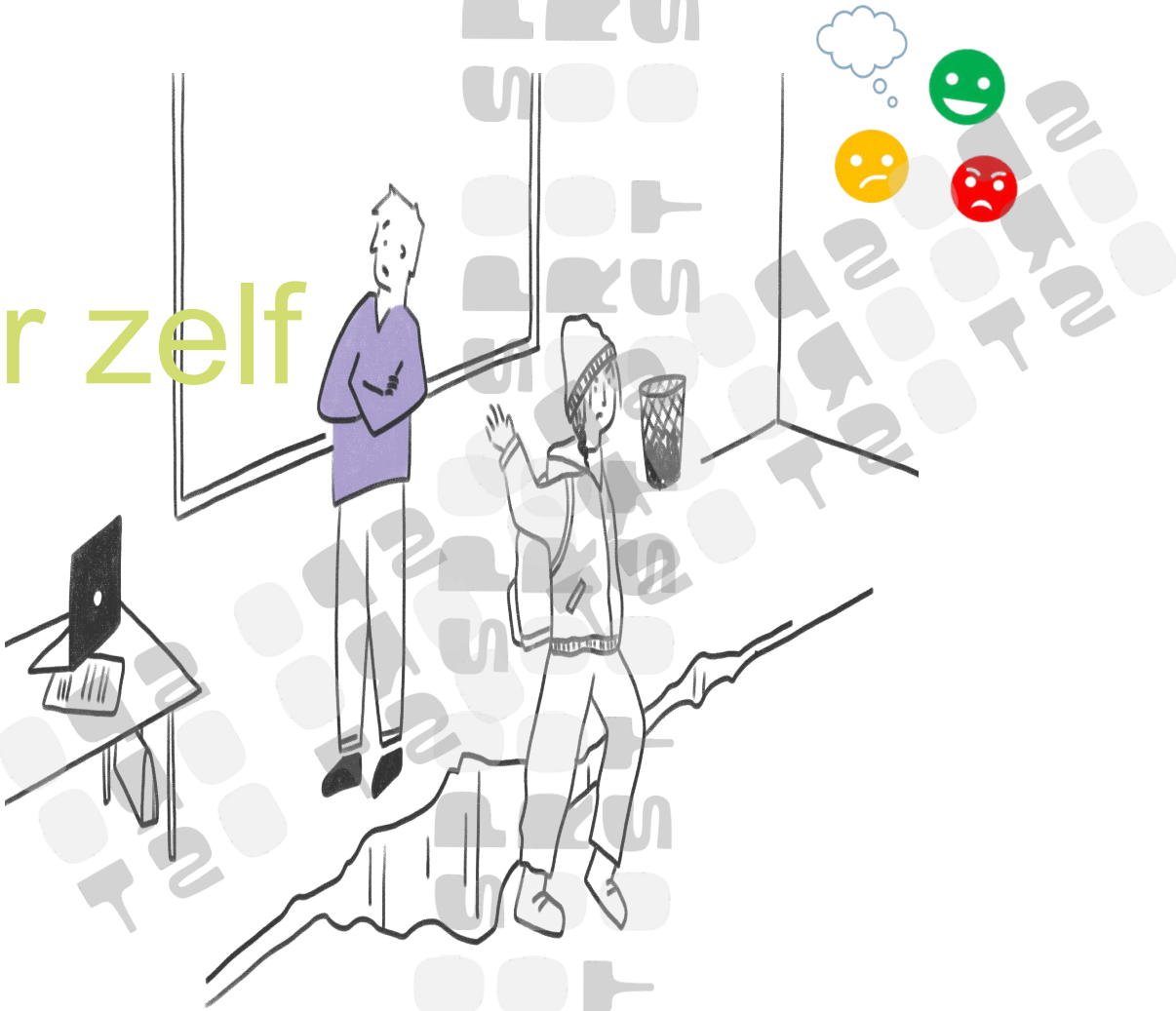

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Lesgeven aan kwetsbare jongeren

Mentaliseren leren/oefenen we in relatie tot eigen zorgfiguren

Wanneer jongeren opgroeien **met veel vroege negatieve levensgebeurtenissen...**

- minder goede vaardigheden in het begrijpen van zelf en ander
- vaardigheden onder druk door te veel negatieve gebeurtenissen
- angstig om na te denken over wat de ander denkt/voelt

Daardoor

...

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Effect op school…

- meer onderhevig aan emotionele rollercoaster
- het vraagt veel moeite om relaties aan te gaan en te onderhouden
- flexibel reflecteren is een hele opgave
- het oplossen van conflicten verloopt moeizamer
- verminderd (zelf)vertrouwen
- ‘onvoorspelbaar’ gedrag

Pauze

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Waar ligt jouw switchpoint in relaties ?

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Wat is dan helpend voor jou ?

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Drie kernprincipes

Het PAUZE-model als kader gedurende 1 schoolsemester

1. Het versterken van het mentaliserend vermogen van leerkrachten – **Opmerken** van *Offline* mentaliseren
2. Intervisies faciliteren mentaliseren in teams – **Anderen bieden erkenning** en helpen het mentaliseren herstellen
3. Leerkrachten als dé kernpersonen om met deze jongeren aan de slag te gaan – **Met nieuwe perspectieven** naar het (nog steeds) uitdagende klas

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Het PAUZE-model als kader voor intervisies nadien

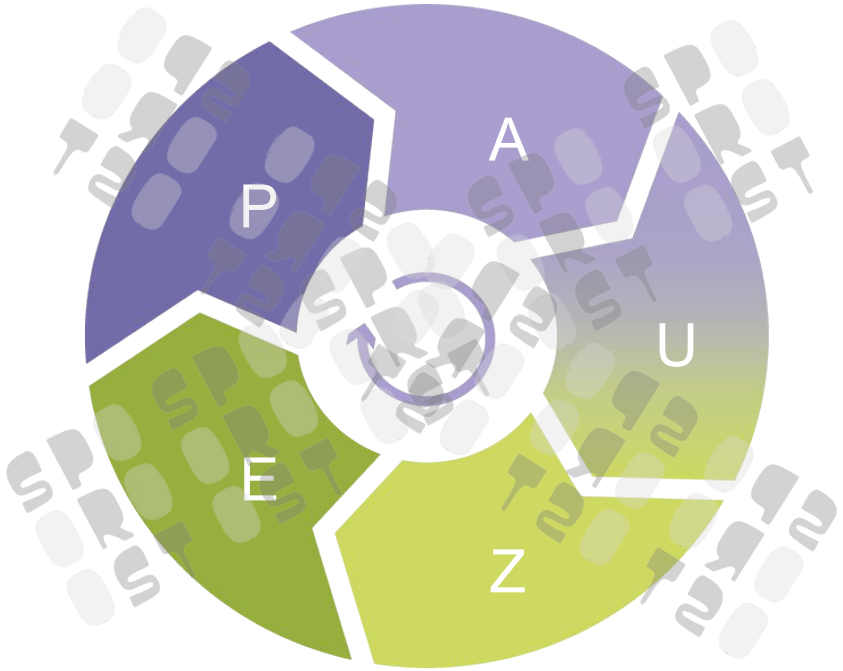

Tijd nemen – *'Het ijzer smeden als het koud is'...*

...binnen een bepaalde structuur.

En wat helpt deze jongeren ?

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

4 Factoren die leerlingen belangrijk vinden

1 Non-verbale signalen van de leerkracht

Belang van een open en enthousiaste houding.

Bv. begroeten, in de ogen kijken, (glim)lachen, bij naam aanspreken, ...

2 Spannings-niveau van de leerkracht

Belang van een leerkracht die rustig is en niet emotioneel overspoeld raakt.

3 Leerkracht als autoriteitsfiguur

Geen machtsrelatie...

Bv. 'regel = regel', 'regels om regels', 'sorry' eisen

...maar wel duidelijk leiderschap en gezag.

Bv. open gesprek over de regels, transparantie over 'het waarom' achter de regels, leerlingen in hun autonomie durven laten, ...

4 Leerkracht als zorgfiguur

Betrokken

Bv. meeleven, geruststellen, opbeuren, bewust van de 'leefwereld van jongeren'

Behulpzaam

Bv. zorgzaamheid tonen 'in acties' én volhouden

Bekrachtigend

Bv. positieve feedback rond prestaties maar ook talenten, inspanningen, ...

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Dit onderzoek werd goedgekeurd door de Sociaal Maatschappelijke Ethische Commissie (SMEC) van de KU Leuven - G-2024-7848-R2(MAR)

4 Factoren die leerlingen belangrijk vinden

1 Non-verbale signalen van de leerkracht

Belang van een open en enthousiaste houding.

Bv. begroeten, in de ogen kijken, (glim)lachen, bij naam aanspreken, …

2 Spannings-niveau van de leerkracht

Belang van een leerkracht die rustig is en niet emotioneel overspoeld raakt.

à **Besmettelijkheid van stress …**

à **… maar ook van passie en enthousiasme**

à **Constante monitoring van hoe die leerkracht 'is'?**

à **Epistemische waakzaamheid & *ostensive cues*? (Li et al., 2023)**

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Dit onderzoek werd goedgekeurd door de Sociaal Maatschappelijke Ethische Commissie (SMEC) van de KU Leuven - G-2024-7848-R2(MAR)

4 Factoren die leerlingen belangrijk vinden

- à **Machtsrelatie vs. Leiderschap (Cirasola, Fonagy & Midgley, 2024)**
- à **Belang van duidelijkheid, consistentie maar ook flexibiliteit en autonomie**
- à **Belang van professionaliteit, afstand-nabijheid**
- à **Social attractiveness, confidence vs. Epistemic knowledgeability (Eaves & Shafto, 2017)**
- à **Zich gementaliseerd voelen?**

3 Leerkracht als autoriteitsfiguur

Geen machtsrelatie...

Bv. 'regel = regel', 'regels om regels', 'sorry' eisen

...maar wel duidelijk leiderschap en gezag.

Bv. open gesprek over de regels, transparantie over 'het waarom' achter de regels, leerlingen in hun autonomie durven laten, ...

4 Leerkracht als zorgfiguur

Betrokken

Bv. meeleven, geruststellen, opbeuren, bewust van de 'leefwereld van jongeren'

Behulpzaam

Bv. zorgzaamheid tonen 'in acties' én volhouden

Bekrachtigend

Bv. positieve feedback rond prestaties maar ook talenten, inspanningen, ...

Dit onderzoek werd goedgekeurd door de Sociaal Maatschappelijke Ethische Commissie (SMEC) van de KU Leuven - G-2024-7848-R2(MAR)

Check - out

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Trefdag Gezinsarmoede

23/10/'25

Workshop: Mentaliseren met jongeren

Door Eva Van Asch & Mélanie Bex (KU Leuven)

Bedankt!

Mélanie Bex & Eva Van Asch

melanie.bex@kuleuven.be, eva.vanasch@cggdepont.be

https://ppw.kuleuven.be/keeping-youth-in-mind

KU LEUVEN

PROS 'Goed Gedacht'

Referenties

Braun, V., Clarke, V., Hayfield N., & Terry, G. (2019), Thematic Analysis, Chapter 48 in Handbook of Research Methods in Health Social Sciences, Springer Nature Singapore Pte Ltd., P. Liamputtong (ed.), 843-860. https://doi.org/10.1007/978-981-10-5251-4_10

Chelouche-Dwek, G., Fonagy, P. Mentalization-based interventions in schools for enhancing socio-emotional competencies and positive behaviour: a systematic review. *Eur Child Adolesc Psychiatry* (2024). https://doi.org/10.1007/s00787-024-02578-5

Cirasola A, Fonagy P, Midgley N. Alliance rupture and repair in adolescent psychotherapy: What clinicians can learn from research. Psychotherapy (Chic). 2024 Dec;61(4):304-313. doi: 10.1037/pst0000535.

Eaves, B. S., Jr., & Shafto, P. (2017). Parameterizing developmental changes in epistemic trust. *Psychonomic Bulletin & Review, 24*(2), 277-306. https://doi.org/10.3758/s13423-016-1082-x

Li, E., Campbell, C., Midgley, N., & Luyten, P. (2023). Epistemic trust: a comprehensive review of empirical insights and implications for developmental psychopathology. *Research in Psychotherapy: Psychopathology, Process, and Outcome, 26*(3).

Mayes, L. C. (2000). A developmental perspective on the regulation of arousal states. *Seminars in Perinatology, 24*, 267-279.